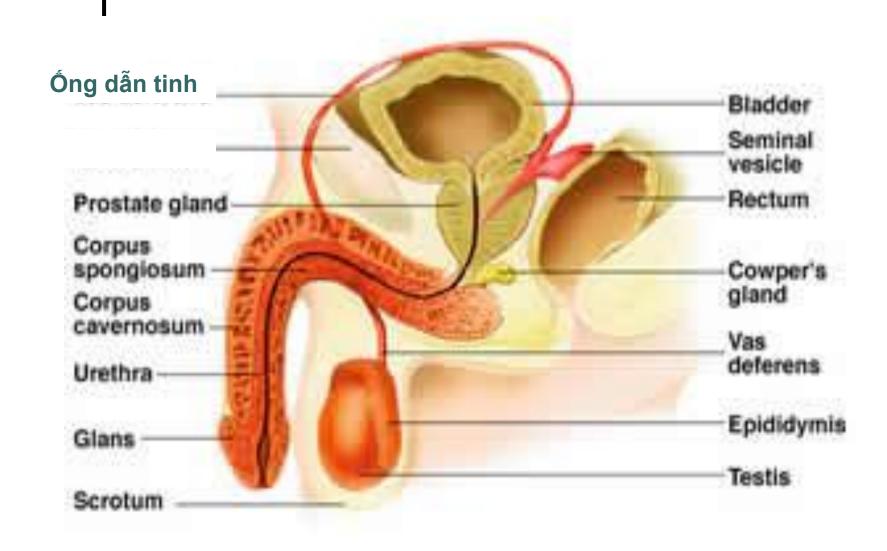
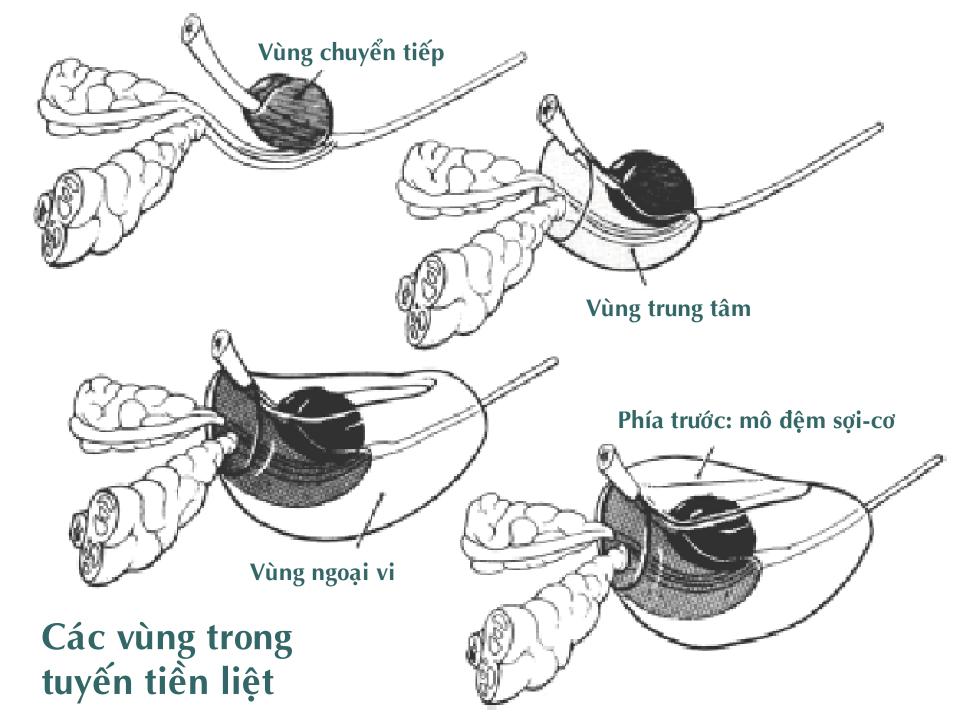
Ung thư tuyến tiền liệt

Bi giảng lì thuyết Y4 Bs Cung Thị Tuyết Anh

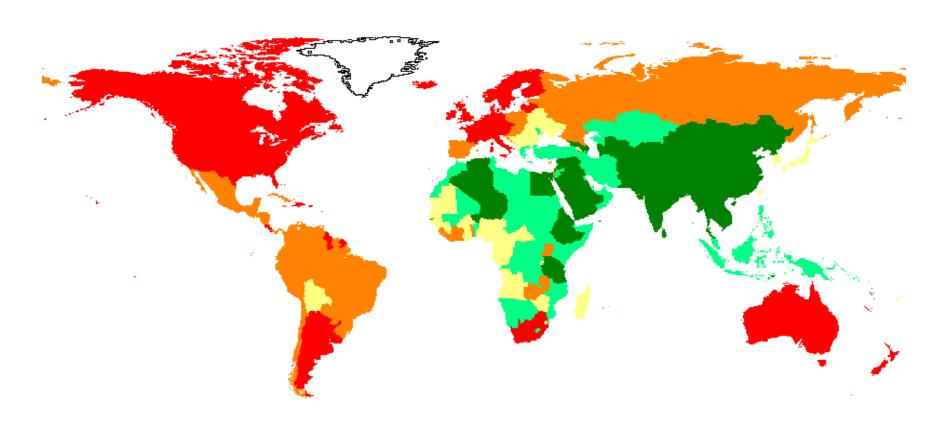
Giải phẫu bộ phận sinh dục nam

Xuất độ UT tuyến tiền liệt

Estimated age-standardised incidence rate per 100,000 Prostate, all ages

Xuất độ UT tuyến tiền liệt

o Hoa kỳ (2012): 233159 ca mới (XĐ: 98,2; TS: 9.8)

Việt Nam (2012): 1275 ca mới (XĐ: 3.4; TS: 2.5)

UT của người lớn tuổi: > 60 tuổi, xuất độ tăng vọt

Các yếu tố nguy cơ

- o Tuổi cao
- o Chế độ ăn nhiều chất béo
- o Hút thuốc lá
- o Tăng sinh TTL lành tính
- O Ở Hoa Kỳ, người Mỹ gốc Phi có xuất độ cao hơn

Giải phẫu bện UT tuyến tiền liệt

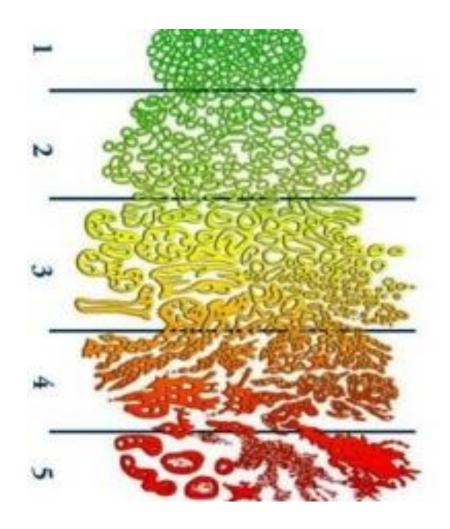
- o 75% bướu ở vùng ngoại vi của tuyến
- o Bướu thường có nhiều ổ

o 95% là carcinôm tuyến (adenocarcinoma)

O Độ mô học Gleason (độ biệt hóa thành tuyến + tế bào không điển hình+ nhân bất thường): càng cao tiên lượng càng xấu

Độ mô học: thang điểm Gleason

Tổng số điểm Gleason = tổng số điểm của 2 kiểu mô chiếm ưu thế trong khối bướu

Diễn tiến tự nhiên của UT tuyến tiền liệt

- o Bướu tại TTL
- o Xâm lấn các túi tinh, đáy bàng quang, niệu đạo
- O Di căn hạch: hạch bịt, hạch quanh bàng quang, hạch hạ vị, hạch trước xương thiêng, hạch cạnh đại động mạch
- o Di căn xa: xương (85%), thể tạo xương
  - Phổi, gan

Dấu hiệu sinh học bướu

PSA (Prostate Specific Antigen): Kháng nguyên
 đặc hiệu của TTL, tăng cao trong UT TTL

o Bình thường PSA < 4 ng/ml</p>

O Dùng trong tầm soát UT TLT, chẩn đoán, đánh giá đáp ứng điều trị, theo dõi tái phát, di căn

Chẩn đoán UT tuyến tiền liệt

- O UT TTL giai đoạn sớm:
  - Thường không triệu chứng
  - Phát hiện qua tầm soát định kỳ PSA/máu

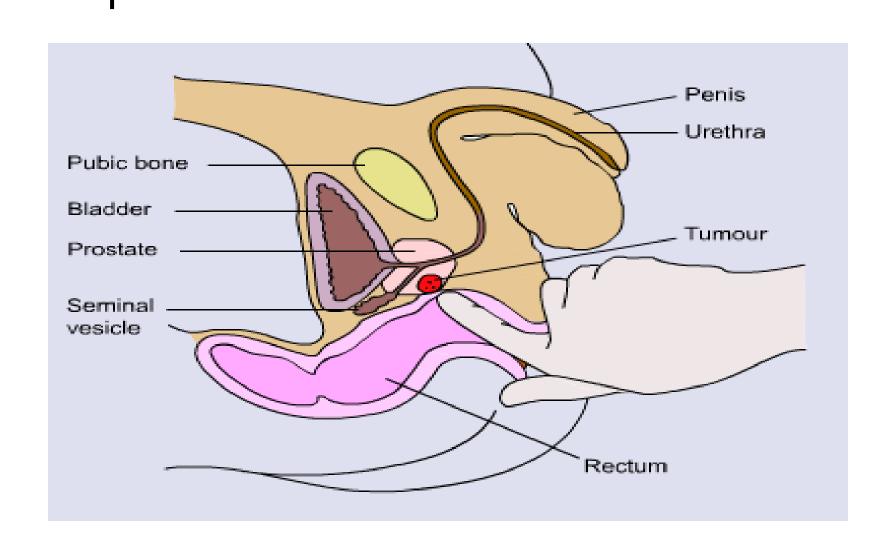
- Khi có triệu chứng:
  - Thường bệnh đã tiến triển tại chỗ, tại vùng hoặc di căn

Chẩn đoán UT tuyến tiền liệt

Tình huống lâm sàng

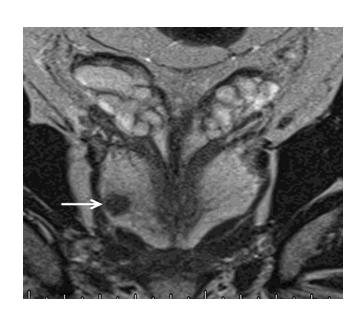
- o Rối loạn thói quen đi tiểu (tiểu khó, tiểu rắt, tiểu máu, tiểu đêm nhiều lần...)
- o Phát hiện tình cờ bướu TTL (khi siêu âm bụng chậu, khi thăm trực tràng vì một lý do khác)
- o Đến khám vì triệu chứng của di căn xa: đau/ gãy xương bệnh lý; chèn ép tủy (yếu liệt hai chân)...
- Khám trực tràng bằng ngón tay:
  - Có thể sờ thấy TTL to , chắc / cứng, mất rãnh giữa, lổn nhôn
  - Không sờ chạm bướu nếu bướu ở vùng trung tâm

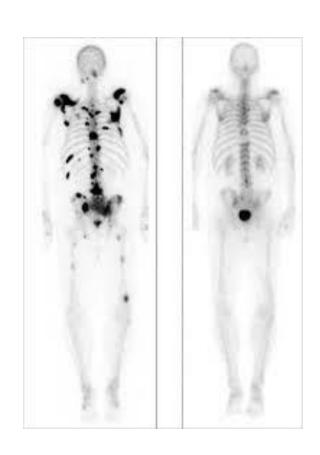
Thăm trực tràng bằng ngón tay

Cận lâm sàng

- o PSA/ máu thường tăng
  - o Siểu âm qua ngã trực tràng (TRUS)
  - o CT/ MRI bụng chậu
  - o X-quang phổi, xạ hình xương

Chẩn đoán giải phẫu bệnh

Sinh thiết bướu (có sự trợ giúp của siêu âm trong lòng trực tràng – TRUS)

- o ST bằng kim qua ngã trực tràng (+TRUS)
- o ST bằng kim qua ngã tầng sinh môn
- ST bằng cắt đốt qua nội soi bàng quang-niệu đạo (tình huống nhập cấp cứu vì bí tiểu cấp)
- o ST nhiều vị trí (≥ 6) của TLT để chẩn đoán gpb và độ mô học

• • Sinh thiết tuyến tiền liệt

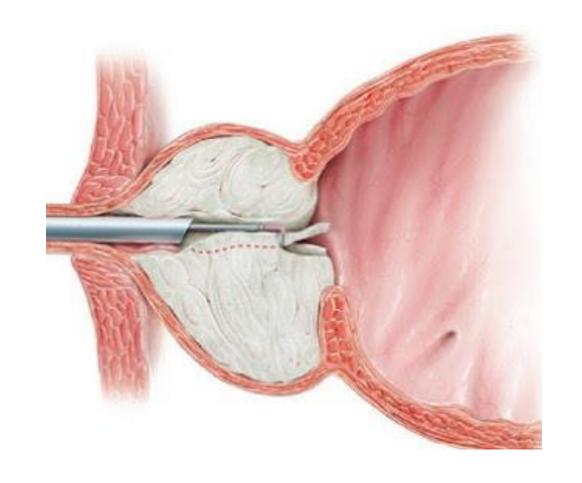
Đầu dò siêu âm có gắn kim sinh thiết

Cắt đốt qua ngã nội soi niệu đạo

TURP

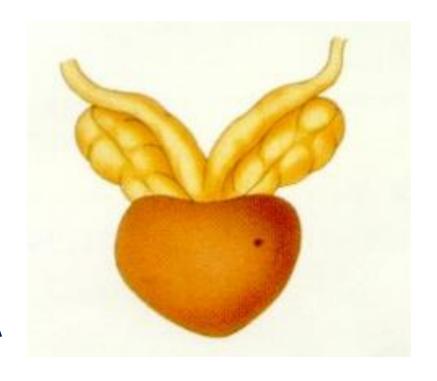
(Transurethral resection of the prostate)

Dùng để thông đường tiểu khi bướu TTL làm bí tiểu, đồng thời sinh thiết bướu

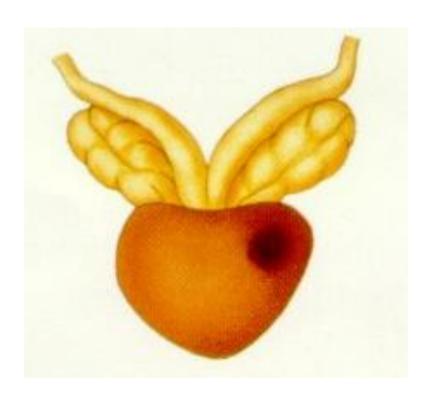
T1

- T1a: 1 nhân vi thể
- T1b: nhiều nhân vi thể
  (Phát hiện tình cờ qua cắt đốt TTL ngã nội soi)
- T1c : Sinh thiết TTL do PSA tăng

T2

- o Nhân khu trú trong tuyến
  - T2a: xlấn < 1/2 của 1 thùy
  - T2b: xlấn > 1/2 của 1 thùy
  - T2c: nhân ở 2 thùy

T3

Xâm lấn tại chỗ

T3a: xâm lấn vỏ bao

• T3b: xâm lấn túi tinh

T4

Xâm lấn cổ bàng quang, cơ thắt ngoài HM, trực tràng hoặc vách chậu

- o N
- o NO: Không hạch di căn
- o N1: Hạch chậu di căn

M

o M0: Không di căn xa

o M1: có di căn xa

Điều trị UT tuyến tiền liệt

Tùy vào nguy cơ tái phát, tình trạng sức khỏe và thời gian kỳ vọng sống thêm của BN

- Nguy cơ thấp: (T1 hay T2a) và Gleason ≤ 6 và (PSA<10ng/ml).
- Nguy cơ trung bình: (T2b hay T2c) hoặc Gleason = 7 hoặc PSA 10-20 ng/ml.
- Nguy cơ cao: T3a hoặc Gleason từ 8-10 hoặc PSA>20ng/ml.
- o Nguy cơ rất cao: ≥ T3b hoặc N1

• • • Điều trị UT tuyến tiền liệt

Nguy cơ thấp

- o Ước lượng sống < 10 năm
  - Theo dõi PSA, điều trị triệu chứng

- o Ước lượng sống > 10 năm
  - Theo dõi PSA mỗi 6 tháng
  - Xạ trị ngoài hoặc xạ trị áp sát
  - Cắt TTL tận gốc +/- nạo hạch chậu

Nguy cơ trung bình

- Uớc lượng sống < 10 năm
  - Theo dõi tích cực
  - Xạ trị triệt để + điều trị nội tiết ngắn hạn (6 tháng)
- o Ước lượng sống > 10 năm
  - Cắt TTL tận gốc + nạo hạch chậu
  - Xạ trị triệt để + liệu pháp nội tiết ngắn hạn

Nguy cơ cao

- o Xa trị+ liệu pháp nội tiết dài hạn (2-3 năm)
- Cắt TTL tận gốc + nạo hạch chậu (nếu bướu nhỏ)
  +/- xạ trị bổ túc

UT TTL đã di căn xa

- o Nội tiết + Biphosphonates (nếu di căn xương)
  - Cắt 2 tinh hoàn bằng phẫu thuật
  - Úc chế chức năng tinh hoàn bằng thuốc
  - Thuốc kháng androgen

• • • Kết luận

- O UT TTL là bệnh của nam giới lớn tuổi, tiến triển chậm, đa số BN tử vong vì các bệnh khác
- O Có thể tầm soát phát hiện sớm bằng thăm trực tràng và đo PSA định kỳ nhưng chi phí/lợi ích chưa thuyết phục.
- O Việc điều trị cần được cân nhắc cho từng trường hợp để cuộc sống còn lại của BN được thoải mái nhất

• • Câu hỏi

Những đặc điểm nào sau đây không phù hợp với UT TTL?

- o A- Thường gặp ở người lớn tuổi
- o B- Bệnh thường diễn tiến chậm
- o C- Bệnh thường di căn lên phổi
- o D- Bướu thường đa ổ

